

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L		A P A R E		REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA	
Pe an, în România	30 lei	De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet		BUCURESCI	
6 luni	16 "			5 — Calea Rahovei — 5	
3 luni	8 "			Lângă Palatul Justiției	
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni		Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte			

S U M A R

BIBLIOGRAFIE: Codul de comerț comentat de d-l M. A. Dumitrescu, vol. I (art. 1—60) de d-l D. Alexandresco; Verificare de scripturi Art. 162 Pr. civ., de d-l C. Romanescu;

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Trib. Comercial Ilfov: S. S. Apfelberg cu Roza Hirs-covici, cu o Adnotație de d-l C. N. Toneanu. Bibliografii.

BIBLIOGRAFIE

Codul de comerț comentat de M. A. Dumitrescu
Volumul I
(Articolul 1—60)
(București, L. Alcalay, 1904)

De câte-ori vedem apărând câte o lucrare de valoare, ni se umple inima de bucurie, fiind-că aceasta dovedește că tineretul nostru s'a pus în mod serios pe muncă.

Am fost unul din acei dintâi care am dat această impulsie, și de la 1882, data apariției primelor și slabelor noastre încercări asupra Dreptului civil, mai mulți și din acei tineri, și din acei mai bătrini, au imitat exemplul nostru, înzestrând cu lucrări de valoare literatura noastră juridică, care este încă în față.

Printre cei mai bătrini suntem dator să menționăm pe d-l C. Nacu, a cărui lucrare nu trebuie disprețuită, ori-care ar fi lacunele ei.

Mulți au început a comenta legile noastre, însă prea puțini au avut răbdarea de a merge înainte și de a duce la bun sfârșit lucrarea începută. *Rari nantes in gurgite vasto.* Aceasta se datorește în mare parte apatiei generale care domnește în publicul nostru, și în disprețul obștesc a ori-cărei lucrări românești.

Se înșală amar acei cari strigă în gura mare că o lucrare românească, mai ales conștiincioasă, este inutilă în țara noastră. Aceasta este atât de adevărat, în cât tocmai acei cari disprețuesc asemenea lucrări, sunt cei dintâi a le consulta.

Poți să ai cât de multe cunoștințe ca să te servești de cărțile străine, o lucrare originală și națională va fi în tot-dea-una de folos pentru acei cari sunt ținut în contact cu legile și cu dificultățile practice la care ele dau naștere.

Multe erorii ale jurisprudenței și multe aplicări greșite și inconsciente ale legilor străine, în loc de ale noastre, se datoresc tocmai lipsei de comentarii române. Și apoi, nu avem oare tradiția noastră, nu avem trecutul nostru, care trebuie aduse la cunoștința generațiilor viitoare?... Istoria instituțiilor noastre juridice merită atenția tuturor, și când găsim oameni cari, în loc de a juca cărțile și de a frecventa localurile de petrecere, se dedau științei, studiând trecutul și prezentul acestei țări, trebuie să ne luăm de departe căciula înaintea lor.

Ei bine, d-l Dumitrescu, care după o muncă neîntreruptă de două-zeci de ani, ne prezintă astăzi primul volum al studiilor sale de drept comercial, este unul din acei oameni care a înzestrat țara noastră cu o lucrare meritorie, merită a face epocă în secolul în care trăim. Este deci de datoria noastră ca, îmbărbătându-l, să-i întindem o mână de ajutor, iar nu să-i aruncăm epitetul de *compilator*, pe care obicinuit și în mod gratuit îl aruncă, după obiceiul pământului, fructele săci cari n'au ținut nici-odată condeiul în mână, și cari cred că-și adaogă lor valoarea pe care o contestă altora.

Această vastă lucrare a fost apreciată și de alții înaintea noastră, și toți au fost de aceeași părere (1).

Nu vom intra în detalii și nu vom extrage citații din cartea eruditului comentator al Codului de comerț, pe care am cetit-o cu multă plăcere și pe care am și găsit ocazia de a o cita. În scurtul timp care s'a strecurat de la apariția primului volum, oamenii competenți au putut să se

(1) Vezi articolul D-lui G. C. Dissescu, publicat în *Dreptul* din anul curent, No. 53, și acel al D-lui Ionescu-Dolj, publicat în *Curierul Judiciar* tot din anul curent, No. 47.

asigure prin ei însuși despre valoarea reală a operei sale.

Necesitatea unor asemenea comentarii era de mult simțită, căci primele încercări începute de d-nii Maniu și Toneanu care, ca multe altele, au rămas în drum, sunt, trebuie s'o recunoaștem, insuficiente și prea elementare, ori-care ar fi valoarea lor necontestată.

Ceea ce ne trebuie, este un comentariu dezvoltat, care să fie o oglindă a doctrinei și a jurisprudenței, atât române cât și străine. Ne trebuie vederi largi și personale; ne trebuie o critică sănătoasă a legii și a jurisprudenței, etc. Or, toate acestea se găsesc cu prisosință în cartea d-lui Dumitrescu.

Volumul al II-lea, pe care cu toții îl așteptăm, și din care s'a tipărit câte-va coli, pe care le-am avut în mână, va cuprinde materia grea și complicată a falimentelor care, din nenorocire, se schimbă la noi atât de des, în cât de multe ori bieții judecători nu mai știu ce lege să aplice. Trebuie să se sfârșească odată și cu această îndărăpnicie a Marilor noștri Logofeți, din care cu toții se cred unii mai cu cap de cât alții. Și cu toate acestea, pe lângă mulți oameni de o valoare necontestată, câte titve goale n'au trecut prin foasta de odinoară ogradă a bisericeții Zlătari!

În acest al doilea volum, după cât am putut judeca din primele coli ce ni s'au comunicat, s'au făcut oare-care inovații, pe care le credem necesare. Autorul, de astă dată, nu s'a mărginit ași da părerea, ci a întărit-o prin citații împrumutate atât de la doctrină cât și de la jurisprudență.

Ori-cât s'ar dice, nu este, în adevăr, suficient de a se menționa că asupra cutărei chestiuni s'a dat cutare soluție, ci trebuie să ni se arate izvorul unde, la nevoie, putem găsi soluția ce ne trebuie.

Nici o carte nu se mai scrie astăzi fără un număr oare-care de citații cu autoritate și bine controlate. Aceasta, d-l Dumitrescu a simțit-o, de și unii l'au sfătuit să urmeze pe calea începută, și această inovație fericită, adusă vol. IV, care va fi al II-lea al apariției, după dată, dă o valoare și mai mare operei d-lui Dumitrescu.

Editorul său, d-l L. Alcalay, face sacrificii enorme pentru răspândirea științei dreptului, de și nimene nu i le ține în seamă. Va veni însă timpul când se vor recunoaște și meritele acestui din urmă.

Cât pentru d-l Dumitrescu, a cărui lucrare este întreagă gata, pentru că, după cum spuneam mai sus, ea reprezintă o muncă de peste 20 de ani, el fiind încă relativ tânăr, își va vedea de bună seamă, în curând opera completă în mâinile

tuturor. Atunci el va putea dice că 'și-a făcut datoria de bun Român, și că a lăsat o urmă neștearsă pe acest pământ. Nu toți acei cari scriu au fericirea de a înscrie pe ultima pagină a operei lor, cuvântul: *sfârșit*.

Iași, 20 Septembrie 1904

D. Alexandresco

Verificare de scripturi (Art. 162 Pr. civ.)

Este aplicabil art. 162 pr. civ. în materia opozițiunii, apelului, contestațiunii, cererei de perimare etc.....?

Tribunalul Comercial Ilfov, prin sentința No. 85/904 publicată în *Curierul Judiciar* No. 13, din 15 Februarie 1904, a decis că, verificarea de scripturi (art. 162 Pr. civ.) nu se poate face cînd este vorba de a se stabili dacă semnătura pusă pe o cerere de perimare este a părții sau a imputernicitorului său pe motiv: 1) că dispozițiunile art. 162 Pr. civ. sunt limitative și că prin urmare ele nu se pot aplica de cît în cele două cazuri anume prevăzute de textul articolului; și 2) și chiar dacă ar fi numai enunciativ, totuși tribunalul bazat pe dispozițiunile art. 69 Pr. civ. relativ la cererile introductive în instanță, găsește că nefiind cerută semnătura proprie a părții care face cererea în judecată și lipsa semnăturii ne atrăgînd nulitatea cererei, nu poate fi vorba la cererile care leagă o instanță, de verificare de scripturi a semnăturii.

Stimatul meu confrate d-l I. N. Cesărescu, care a adnotat sentința tribunalului, la care aderă complet, mai adaugă o considerațiune curioasă, care constă în a zice că, chiar dacă s'ar admite verificarea de scripturi, pe lângă că ar fi o șicană în mina părților, dar n'ar duce la nici un rezultat practic, de oare-ce tribunalul, de și constată că nu există semnătură, nu poate să ia nici o măsură, întru cît nici o dispozițiune legală nu l'autoriză la aceasta.

Îmi permit a crede că atât tribunalul cît și d-l Cesărescu se înșeală și îmi place a spera să dovedesc că dispozițiunile art. 162 Pr. civ. sunt aplicabile și în materia perimării ca și în cea a opozițiunii, apelului, contestațiunii etc., și să combat argumentele aduse în susținerea tesei contrare.

După părerea tribunalului și a confratelui meu d-l Cesărescu, verificarea de scripturi are loc numai: a) cînd înaintea unei instanțe se presintă un act folositor pentru deslegarea pricinii, și una din părți pretinde că actul este fals; și b) cînd se presintă un act emanat de la una din părți scris și subscris de ea, sau numai scris, sau numai subscris de ea, *partea de la care emană actul și căreia se opune*, declară că nu și cunoaște scrierea sau iscăntura, sau dacă este vorba de un act atribuit autorului său declară că nu cunoaște scrierea sau iscăntura acestuia.

Prin urmare dar, nu poate fi vorba de cit de acte sub semnătură privată, atribuite uneia din părți sau autorului său, și opuse părții de la care emană.

Să vedem așa este?

Găsesc că a interpreta în modul acesta art. 162 pr. civ. înseamnă, pe de o parte, a omite din text și a adăoga în text cuvinte pe cari legiuitorul s'a ferit să le pună, și pe de alta, a restringe, cu adăugirea ce se face, înțelesul chiar al textului de lege și a intențiunii legiuitorului. — Iată pentru ce:

Legiuitorul a luat mai multe situațiuni sub care se pot prezenta de părți acte în cursul unui proces și le-a grupat sub numerile 1 și 2 de sub art. 162 Pr. civ.

Prima întrebare:

De la cine trebuie să emane actul dedus în judecata pricinii?

Tribunalul și d-l Cesărescu zice că de la una din părțile din proces, sau de la autorul lor. Se înșală, și aci este o omisiune care le permite să argumenteze pe tema că intenția legiuitorului este vădită în a declara de limitativă dispozițiunea art. 162 Pr. civ. căci «*rațiunea este ușor de înțeles,—zice tribunalul,—, pentru că numai partea căruia i se atribue actul este în măsură de a'și da socoteală dacă scrierea ce i se prezintă este sau nu a sa proprie*». Se trece însă cu vederea că în textul articolului se arată că actul ce se prezintă poate să emane de la una din părțile aflate în proces, de la autorul lor, sau *de la un al treilea*, care nu este în proces, destul numai ca actul să fie folositor deslegării pricinii.

A doua întrebare:

Cui trebuie opus actul?

Tribunalul zice, părții de la care emană.

Eū cred din contra.

Legiuitorul nu cere ca actul să fie opus părții de la care emană, căci dacă ar cere aceasta, atunci ce rațiune ar mai avea cuvintul «*saū de la un al treilea*», căci neapărat că acest al treilea nu este în proces și nu poate fi vorba ca să se opună actul unei părți care nu este în proces. Așa dar, actul folositor pentru deslegarea pricinii, emanând de la una din părți, de la autorul lor, sau de la un terțiu, se opune uneia din părțile din proces, fără însă sub condițiunea sine qua non, de a se opune părții de la care emană. Dovadă mai bună că așa se înțelege acest articol, și că așa a fost și intențiunea legiuitorului, este partea finală a articolului, care în termenii destul de largi spune: «*partea căreia se opune actul declară că nu cunoaște scrierea saū iscălitura*». Cei ce susțin contrariul, fac o omisiune a cuvintelor «*saū unui al treilea*», și o adăogire a cuvintului «*iși*». Dacă s'ar opune numai părții de la care emană, ași vrea să știū, cum se poate opune unui terțiu care nu e în proces? Se introduce în cauză? Cu ce drept se face omisiunea și adăogirea? Interpretul n'are voe a adăoga saū a omite ceva din textul legii, și interpretarea unui articol se

face nu trunchiindu-se articolul, ci luindu-l în întregul lui. Alt-fel înseamnă a crea legea și de! nu noi interpreții suntem chemați a da legi țării. Prin urmare dar, argumentația ce se face de Tribunal, nu este conformă nici cu textul și nici cu spiritul legii.

Să presupunem însă că dispozițiunea textului art. 162 Pr. civ. ar fi limitativă; să vedem dacă interpretând textul în modul cum am arătat mai sus, și care interpretare crez că e conformă cu textul și spiritul legii, să vedem zic, dacă textul acesta nu permite a se face verificarea unei cereri de opozițiune, apel, perimare, contestațiune, etc., etc.

Prima condiție: a fi un act folositor deslegării pricinii. Cine poate susține că aceste cereri nu sunt necesare pentru deslegarea pricinii?

A doua condiție: Să emane de la una din părți. A pune chestiunea este a răspunde.

A treia condiție: A se opune uneia din părți. O opozițiune, un apel, o cerere de perimare, contestație, etc., nu se opune uneia din părți? Dacă n'ar fi opoziție, apel, etc., partea câștigătoare n'ar avea de luptat cu nimeni.

Și, în fine, ultima condițiune ca partea căreia se opune, în speță intimatul în opozițiune, apel, etc., să declare că nu cunoaște scrierea saū iscălitura.

Iată dar îndeplinite toate cerințele art. 162 Pr. civ. atunci, nu pricep de ce să nu se poată face verificare de scripturi la aceste cereri?

În afară de această argumentare, trasă de însuși textul art. 162 Pr. civ., mai militează în favoarea tesei pe care o susțin și considerațiunii deduse din dispozițiunile art. 154, 316 și 526 Pr. civ. În aceste articole se prevede expres că, opozițiunea (art. 154 Proc. civ.), apelul (art. 316 Pr. civ.) și opozițiunile la urmărirea silită de bunuri nemiscătoare (art. 526 Pr. civ.), trebuie să fie *semnate* de parte, saū de un inputernicit al său, cu procură legalisată, pentru opoziție și apel, și cu procură specială pentru contestațiile la vânzarea imobiliară. Ori, presupun că ne găsim în fața unei cereri de natura aceasta, și intimatul ridică excepțiunea că semnătura pusă pe cerere nu este nici a părții, nici a mandatarului său.

Ce va face instanța sesizată cu deslegarea pricinii? Va trece pur și simplu peste acest incident socotind că nu poate proceda la verificare de scripturi, de oare-ce oponentul, apelantul, saū contestatorul declară că semnătura este a sa, saū a mandatarului său, că și recunoaște prin urmare semnătura, și deci, nu ne aflăm într'unul din casurile anume prevăzute de art. 162 Pr. civ.? Incontestabil că nu. Instanța înaintea căreia se va ridica o asemenea excepțiune, trebuie să procedă la verificarea semnăturii pusă pe petițiune, căci din momentul ce se va constata că semnătura nu e a părții în drept, atunci nu există cerere de opozițiune, apel, contestație etc., făcută valabil, de oare ce persoana care a făcut'o nu avea calitatea, și oponentul, apelantul etc., —

partea în drept — nu a usat de căile legale pentru reformarea hotărârilor, făcând opozițiunea sa apelul în termenul fixat de lege, sau chiar dacă este făcut de altul nu l'a ratificat în termen, și a decăzut prin faptul sa neglijența sa de la dreptul ce avea de la lege pentru reformarea hotărârilor date. Dacă Tribunalul sau Curtea s'ar refusa de a procede la verificarea de scripturi, dispozițiunile art. 154, 316 și 526, etc. Pr. civ. ar rămâne inoperante, literă moartă, căci din momentul ce nu e nici un mijloc a se dovedi că semnătura nu e a persoanei în drept a o da, numai așu nici o rațiune de a fi dispozițiunile obligatorii puse de legiuitor oponentului, etc. . . . de a 'și semna propriu opozițiunea etc. . . . ; și iată la ce rezultat s'ar ajunge: ori cine ar voi, fără să aibă nici interes și nici calitate, ci numai din simplul gust distractiv, sau dintr'o amabilitate excesivă, face opozițiunii, apeluri etc., pentru conservarea unui drept al prietenilor săi, îi semnează pe cererile de opozițiune și apel, și la ziua înfățișării, intimatul de și arată judecătorilor că nu e semnată cererea de partea în drept, judecătorii nu pot lua nici o măsură, căci îi oprește art. 162 Pr. civ., și trebuie să se mulțumească numai cu înregistrarea incidentului.

Nu înțeleg atunci, cum s'ar putea aplica art. 154, 316 și 526 Pr. civ. ?

Un exemplu are să invedereze aceasta: Termenul de apel în contra unei sentințe a tribunalului dată în materie civilă este de 2 luni, socotite de la comunicare. Dacă partea interesată lasă să se scurgă acest termen fără a declara apel, este decăzută din dreptul de a mai face apel (art. 733 Pr. civ.), și sentința tribunalului capătă puterea lucrului definitiv judecat; dacă se face însă apel, dar semnătura pusă pe petițiunea de interjetarea apelului nu este făcută de însuși apelantul, ci de un altul, atunci, apelantul dacă voește ca apelul să fie valabil trebuie să ratifice apelul în termenul de 2 luni în care e în drept să facă apel, căci în caz contrariu, cererea este nulă și neavenită. Ne găsim în această din urmă situațiune. Un apel făcut de X, care a și semnat pe apelant, și cererea de apel neratificată în termen. Intimatul ridică excepțiunea că apelul nu e semnat propriu de apelant. Ce va face Tribunalul? După părerea Tribunalului Comercial, aprobată și de d-l Cesărescu, Tribunalul trebuie să stea cu miinile încrucișate, fiind-că art. 162 Pr. civ. nu prevede cazul acesta și dispozițiunile lui sunt limitative. Ei bine!... E admisibilă această soluțiune față de art. 316 pr. civ.? E posibil ca să se declare de inoperante dispozițiunile legale din art. 316 Pr. civ.? Fără a sta un singur moment la gândire, verificarea de scripturi se impune, și așa găesc și instanțele judecătorești, cari controlind semnătura și văzind că incidentul e fondat, declară de nul și de nul efect apelul, întru cit este făcut de o persoană care nu avea calitatea.

Usind de această argumentare în materie de perimare — speță judecată de Tribunalul de Comerțiu — trebuie să admitem că Tribunalul rău a făcut că n'a ținut în seamă

incidentul ridicat de defendorul în perimare, revenind asupra unui jurnal anterior prin care se admisesse verificarea de scripturi. Intr'adevăr; în materie civilă ca și în materie comercială, perimarea nu se operează de drept, ci cel ce voește să obțină perimarea trebuie să se adreseze la instanța unde se găsește pendinte pricina, și instanța citează părțile pentru a discuta contradictoriu, dacă este sau nu loc de perimare. Așa dar, chiar dacă a trecut doi ani în materie civilă și un an în materie comercială fără ca părțile din proces să fi făcut vre-un act intrerupător al perimării, stă încă în puterea părților ca să intrerupă perimarea, făcând un act judecătoresc, cu caracter contradictoriu; cu alte cuvinte, până în momentul ce se introduce o cerere de perimare a instanței, partea interesată poate, chiar dacă a trecut 1 sau 2 ani de la ultimul act dresat în proces, să redeschidă dosarul, și pricina trebuie să se judece de instanța înaintea căreia se găsește. Prin urmare, cererea de perimare o dată făcută nu se mai poate lua nici o măsură pentru judecarea în fond a pricinei; ea atrage după sine ne apărât decăderea părții neglijente din dreptul de a se mai judeca înaintea acelei instanțe, rămîindu-i însă dreptul de a intenta o nouă acțiune sau a usa de căile de reformare, dacă mai este în termen util.

Nu este dar de o importanță capitală a se vedea dacă există cerere de perimare regulat făcută? Să luăm o speță: Primus perde la prima instanță. Face apel, și la termenul fixat de judecată nu se presintă nici una din părți, și pricina se suspendă. De la jurnalul de suspendare lasă să treacă doi ani fără să facă vre-un act judecătoresc cu caracter contradictoriu.—Secundus, intimatul în apel, care are interes a se perima apelul, căci prin perimare rămîne definitivă sentința dată în prima instanță (art. 329 Pr. civ.), imediat după trecere de doi ani, face cerere de perimare. Primus face cerere de redeschidere a dosarului respectiv, a doua zi chiar după cererea de perimare făcută de Secundus. Dacă cererea de perimare este regulat făcută, neapărat că redeschiderea dosarului de către Primus n'are nici o valoare, fiind-că hotărîrea de perimare avînd efect retroactiv din ziua introducerii cererei, și fiind-că cererea de perimare e anterioară cererei de redeschidere, redeschiderea e inoperantă. Dacă însă, cererea de perimare nu e regulat făcută, de oare-ce nu este făcută și semnată de Secundus parte interesată în proces — și nici de un mandatar al său ci de o altă persoană care n'are nici un raport juridic cu Primus, neapărat că nu există cerere de perimare, și redeschiderea dosarului de către Primus este bună, și ori-ce cerere de perimare făcută posterior nu operează.

Se argumentează însă pe dispozițiunile art. 69 Pr. civ. pus sub Cap. II. Despre cereri, ordonanțe presidențiale și citații, și se susține că în ce privește actele de procedură, cererile introduse în justiție fie pentru legarea unei instanțe, fie pentru solicitarea unei măsurii

oare care, nu este nevoie să existe semnătura proprie a solicitatorului, de oare-ce, art. 69 care reglementează materia, nu prevede aceasta (vezi considerentele tribunalului).

Să vedem dacă această argumentație are mai mulți sorți de izbândă. Este adevărat că în art. 69 Pr. civ. nu se prevede anume că petițiunea adresată președintelui Tribunalului va trebui să poarte neapărat și sub pedeapsă de nulitate a cererii, semnătura proprie a părții, sau a mandatarului său. Dar acest articol se aplică ori de câte ori se face o petițiune înaintea Tribunalului și în ori-ce stare a procesului, și ori de câte ori este vorba de a se lega o instanță? Nu.—Acest articol nu se aplică de cît numai la cererile de intentarea unei acțiuni, și legiuitorul n'a mai prevăzut anume că partea care intentă o acțiune trebuie să semneze petițiunea, căci ar fi fost a pune în lege o obligațiune pe care natura lucrurilor o impune. Nu crez să fie cine-va care să susțină că o hîrtie scrisă, fără să poarte semnătură, singurul semn al adesiunii părții la cele scrise pe acea hîrtie, este o petițiune regulat făcută. Că semnătura este absolut necesară, vă rog observați art. 70 care se ocupă de cine și cum trebuie făcută petițiunea de intentarea unei acțiuni. Dacă cererea este făcută de mandatar, art. 70 obligă pe mandatar a alătura la cerere copie după mandat, care va rămîne la dosar în tot cursul procesului. Se poate concepe o procură fără a avea semnătura mandatarului? Atunci legalizarea comisariatului respectiv—căci o procură trebuie să fie sau legalizată sau autenticată — la ce s'ar da? La scriere? Legea spune că semnătura proprie a mandantului se legalizează, și cînd se dă o procură autentică, știm cu toții că trebuie pe lângă semnătura proprie pusă înaintea magistratului și stabilirea identității persoanei mandantului, iar dacă mandantele nu știe carte trebuie să semneze scriitorul procurei. — La ce adică pentru mandatar o asemenea obligațiune de a lăsa mandatul la dosar, dacă nu pentru a se constata aderarea reclamantului la cererea ce se introduce?

Pentru petițiunile de intentarea acțiunilor s'ar putea trece peste această obligațiune pe considerațiunea că persoana interesată să se judece se prezintă la ziua înfașurării și ratifică semnătura, dacă există, iar dacă nu există își însușește cererea și Tribunalul nu poate refuza judecarea pricinii. Dar dispozițiunea aceasta și latitudinea de a face petițiuni nesemnate, își găsește limită acolo unde legea cere expres ca cererea să fie semnată propriu de parte sau de mandatarul său. Avem dispozițiunile art. 154, 316 și 526 Pr. civ., după care o opozițiune, un apel și o contestație la urmărirea imobiliare nu pot exista dacă nu sunt semnate de oponent, apelant sau contestator sau de un mandatar al său. Rațiunea este ușor de înțeles. La opozițiune, apel, contestație etc., sunt termene fatale în care trebuie să se facă cerere; dacă s'a lăsat a se scurge termenul, per-

soana interesată este presupusă că a renunțat a mai usa de aceste căi și se mulțumește pe hotărîrea dată. Pentru a usa de aceste căi de reformare, trebuie manifestarea expresă a voinței de a usa de acest drept, iar manifestarea voinței se face prin adesiunea dată cererii punind semnătura proprie, sau dacă nu s'a făcut adesiunea pe însăși petițiunea ce se înmînează instanței, trebuie să se ratifice tot înăuntrul termenului util. Dacă nu s'a ratificat în termen util, cererea n'are nici o valoare, de oare-ce ratificarea nu are efect retroactiv; ea operează numai pentru viitor, și în momentul cînd petițiunea de opozițiune, apel etc. capătă putere prin ratificare, este expirat termenul util de a face opozițiune, apel etc. etc., și deci partea e decăzută din dreptul de a mai interjeta asemenea cereri. Prin urmare, dar, legiuitorul a dispus că, ori de câte ori este defipt un termen înăuntrul căruia trebuie usat de un drept, trebuie ca partea să și manifeste expres voința de a usa de el; și manifestarea expresă a voinței se face prin punerea semnăturii proprii, sau în lipsă, semnătura mandatarului său, și nici un alt mod de manifestare a voinței n'are valoare. Și cu foarte mare cuvînt cere legiuitorul semnătura proprie, căci aceasta este singurul semn legal al existenței unui act valabil și al aprobării date de parte actului ce face. Probă că așa este rog a se observa materia probațiunii obligațiunilor unde se vorbește despre acte autentice și *sub semnătură privată*, alt-fel de acte legea nu cunoaște. Ceva mai mult, și la actele autentice unde n'ar fi tocmai așa de mare nevoie de semnătură, de oare-ce magistratul ia consimțimintul părților — totuși legea cere semnătura părților contractante, obligîndu-le a semna în fața magistratului, iar dacă nu știu carte, să se facă mențiuni că nu știu carte, și să semneze propriu scriitorul actului. Pentru ce toate acestea, dacă nu pentru rațiunea că semnătura este semnul legal al manifestării voinței?

Pentru cererile de perimare există sau nu aceiași rațiune? Neapărat că da. Mai întîiu cererile de perimare, nu sunt cereri de intentarea unei acțiuni în sensul art. 69 Pr. civ., pentru că nu se poate concepe cerere de perimare fără ca să existe proces pîndinte, după cum nu se poate concepe nici opozițiune, apel, etc. În al doilea rînd, cererea de perimare are și ea un termen în care se poate face: unul sau două ani după cel din urmă act de procedură, și înanite de a se face vre-un act de procedură cu caracter contradictoriu. Odată ce un asemenea act s'a făcut după expirarea termenului de 1 sau 2 ani, dar înainte de a se face cerere de perimare, numai poate fi loc la perimare, deci e un termen fatal ca și la opozițiune, apel, etc. etc. Spre exemplu: A, apelantul lasă în părăsire apelul său timp de 3 ani de zile, și după 3 ani, redeschide dosarul și citează pe B, intimatul, la judecată. B nu poate să i opue perimarea de și a stat apelul în nelucrare mai mult de 2 ani, după care termen se putea cere peri-

marea. Dacă însă B a făcut cerere de perimare înainte ca să se fi deșteptat să redeschidă dosarul, îi opune cu succes perimarea. Este sau nu necesară manifestarea expresă a voinței intimatului pentru ca apelantul să decadă din dreptul de a se mai judeca? Și cum se va face această manifestare? Este destul ca să se găsească la dosar o fișică svrlită de un necunoscut, nesemnata de nimeni, dar care să ceară perimarea instanței? Nu.—Această cerere trebuie făcută de persoana care are calitatea a o face, investită cu aprobarea sa,—semnătura proprie, sau a mandatarului său — și instanța să fie sesizată în termen util. Dacă nu e făcută de partea interesată, și nu poartă semnătura sa, cel puțin trebuie ratificată în termen util, adică înainte ca partea adversă să fi făcut în cauză un act cu caracter contradictoriu, întrerupător al perimării, căci la cas contrariu, ratificarea dată posterior, neputînd opera pentru trecut, ci numai pentru viitor, cererea de perimare nu se găsește introdusă în termen util și deci urmează a fi respinsă.

S'ar putea însă susține că manifestarea voinței de a îndeplini un act, se poate deduce nu numai din iscălitura actului, ci din faptul că actul este scris în întregime de parte, cît și din împrejurarea că deși actul nu este scris de ea, dar s'a prezentat în persoană înaintea Președintelui și îi-a înmănat actul, sau l'a dat la registratura respectivă. Întrebare: Cum se va face dovadă? În primul cas, cu verificarea de scripturi făcută de Tribunal, fie singur fie printr'o expertiză și în al doilea cas cu martori. Neapărat că dacă această soluțiune se admite, numai are nici o utilitate argumentarea Tribunalului și a d-lui Cesărescu, că a admite verificarea de scripturi în afară de cele două cazuri ale art. 162 Pr. civ., însemnează a deschide cîmp larg șicanei, și în fie-care proces am avea cîte 3—4 verificări de scripturi cerute de părți, numai spre a târăgăni soluțiunea pricinii. Dar nu e mai puțin adevărat că în lege avem o sumedenie de dispozițiuni care lasă cîmp deschis șicanei, dacă judecătorii nu le aplică cu înțelepciune. Deci depinde de înțelepciunea magistratului în puterea căruia stă admisibilitatea măsuri, ca să n'o încuviințeze de cît atunci cînd e necesară și de natură a deslega sau cel puțin a conduce la deslegarea pricinii. Așa și cu verificarea de scripturi. Magistratul poate proceda singur la verificare, mai ales cînd este vorba de o semnătură, și numai în cazurile mai delicate va recurge la lumina oamenilor cunoscători în materie, și iată că și acest mijloc de șicană se poate înlătura ca și multe altele: și în tot cazul, cînd o măsură este sub scutul legii, nu se poate numi șicană.

Pentru toate aceste considerațiuni, socotesc, că dispozițiunile art. 162 nu sunt limitative ci enunciative, și chiar dacă ar fi limitative, totuși după textul și spiritul legii, se aplică tuturor actelor ce se prezintă înaintea instanțelor judecătorești ori de cite ori actul este folositor pentru judecarea pricinii, emană de la una din

părțile din proces sau de la terțiu, destul numai să fie de natură a se opune uneia din părțile din proces, indiferent dacă emană sau nu de la ea, și dacă partea căreia se opune declară că nu cunoaște scrierea sau semnătura. Și deci, greșit, 'mi permit a crede că Tribunalul a judecat prin sus menționata sentință.

Sper însă, că și Tribunalul de Comerț Ilfov, va adopta modul de a vedea al tuturor instanțelor judecătorești similare și superioare și va reveni asupra jurisprudenței create — (vezi și Bulet. Cass. 1896, p. 1258).

C. Romanescu
avocat

București, 1 Septembrie 1904

TRIBUNALUL COMERCIAL ILFOV

Audiența de la 22 Iunie 1904

Președenția D-lui **TH. POFESCU CUDALBU**, Președinte

S. S. Apfelberg cu Rosa Hirsșcovicî

Faliment.—Creditorii falimentului.—Masa credală.—Sindic.—Dacă creditorii falimentului pot intenta acțiuni individuale sau interveni în acțiunile în cari deja figurează sindicul.—Excepțiuni.—(Art. 708, 773, 774 și 817 C. com.).

Creditorii falimentului, după pronunțarea sentinței declarative, numai pot purta acțiuni individuale și numai pot interveni în procese relative la administrarea falimentului, în cari figurează deja sindicul, căci numai au calitate, de oare-ce interesele lor sunt reprezentate prin judecătorul sindic, singurul care are calitatea de la lege de a reprezenta interesele și a vorbi în numele tuturor creditorilor.

Numai în mod excepțional legea comercială și doctrina recunoaște creditorilor, în anume cazuri, dreptul de a purta acțiuni individuale, și deci de a interveni (art. 708, 773, 774 și 817 C. com.) chiar după declararea în stare de faliment, și aceasta mai ales atunci cînd unul sau mai mulți creditorii ar avea un interes contrariu de acela al masei credale.

Tribunalul,

Asupra intervențiunii făcută de S. S. Apfelberg cu petiția prezentată în ședința din 21 Iunie a. c.;

Avînd în vedere că astăzi este a se judeca contestația făcută de Rosa Hirsșcovicî din firma Herman Hirsșcovicî C-nie, contra procesului-verbal de sigilare al d-lui jude sindic, pe motiv că parte din averea sigilată n'ar aparține falitului, ci contestatoarei, că cu alți termeni, obiectul contestației tinde a sustrage o parte din bunuri din presupusul activ al falimentului;

Avînd în vedere că în acest proces dintre d-nu judecător sindic și contestațoare, a făcut cerere de intervenție creditorul S. Apfelberg, acel care făcuse și obținuse declararea în stare de faliment, motivînd intervenția sa pe interesul ce ar avea ca creditor de a nu se diminua patrimoniul, în care calitate voește a dovedi că averea contestată aparține falitului, și deci să nu fie scoasă de sub sigiliu;

Avînd în vedere că atît d-l jude sindic cît și contestațoare s'au opus la admiterea cererii de intervenție;

Avînd în vedere că așa fiind, cestiunea ce se ridică e de a se ști: dacă creditorii falitului pot să mai poarte acțiuni individuale după declararea în stare de faliment, și dacă mai pot să intervină în procese în care figurează deja judecătorul sindic?

Avînd în vedere că din complexul dispozițiunilor Codului comercial și doctrină, rezultă că, unul din efectele

declarărea falimentului, e că din acel moment legea grupează pe toți creditorii falimentului, într'un *corp colectiv*, numit, *masa falimentului* sau *masa credale*; corp ce constituie o adevărată persoană juridică distinctă de persoana fie cărui creditor în parte, cu existență legală față de terții, în care sunt concentrate și unificate toate interesele ad-tive și materiale ale creditorilor, relative la falimente, și al cărei reprezentant legal este sindicul, și nimeni altul;

Având în vedere că conform acestui principiu, creditorii falimentului după pronunțarea sentinței declarative nu mai pot purta acțiuni individuale și nu mai pot interveni în procese relative la administrarea falimentului, în care figurează deja sindicul, ca ne având calitatea, de oare ce interesele lor sunt reprezentate prin judecătorul sindic, singurul care are calitatea de la lege de a reprezenta interesele și a vorbi în numele tuturor creditorilor;

Având în vedere că, în mod excepțional, legea comercială și doctrina recunoaște creditorilor în anume cazuri dreptul de a purta acțiuni individuale, și deci de a interveni (art. 708, 773, 774 și 817 C. com.) chiar după declararea în stare de faliment, și aceasta mai ales atunci când unul sau mai mulți creditorii ar avea un interes contrariu de acela al masei credale;

Considerând că în speță conform celor mai sus expuse, nu suntem în nici unul din cazurile indicate de lege când creditorii pot interveni, și nici în cazul când creditorii intervenienți ar avea vre un interes diferit de acela al masei credale, interesul lor fiind același cu acela al colectivității creditorilor reprezentată prin sindic;

Că deci intervenția lor cată a fi respinsă pentru lipsă de calitate de a figura în instanță;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Ionescu-Dolj, tribunalul, respinge, etc.

(ss) Th. Popescu-Gudalbu, Ionescu Dolj.

Adnotație.—Codicele comercial prin art. 717 dispune că sentința declarativă de faliment ridică de drept falitul administrațiunea bunurilor sale, și toate acțiunile cari aparțin falitului nu vor putea fi exercitate de cit de sindic, afară de excepțiunile prevăzute în acelaș articol. În același timp, sindicul represintă și masa creditorilor. Această reprezentanță nu este anume prevăzută de lege, însă ia rezultă din complexul dispozițiilor ei; ast-fel, prin art. 730 Cod com. se prevede că administrația falimentului trece în mina sindicului; iar prin art. 724, 725 și 726 Cod. com. actele nule sau anulabile se pot ataca numai față de masa creditorilor. Masa este substituită falitului prin sindic.

Iată dar sindicul având o dublă reprezentanță, a falitului și a masei creditorilor. Evident că atunci când s'ar întâmpla ca interesele falitului să fie contrarii masei credale, această dublă reprezentanță trebuie să înceteze și falitul poate sta în instanță ca să-și apere interesele sale, cari în acest cas ar rămânea fără reprezentant, sindicul fiind dator a reprezenta interesele masei creditorilor în primul rînd. Tot ast-fel se întâmplă și cu acțiunile individuale ale creditorilor, cari nu pot să stea nepăsători atunci când interesele lor nu sunt apărate de sindic sau sunt defectuos apărate, sau sunt contrarii interesului comun al creditorilor.

Deci principiul reprezentării falitului și masei credale nu este absolut. Sindicul este reprezentantul falitului și al creditorilor, însă cu restricțiunea:

În ce privește pe falit, el poate exercita acțiunile cari privesc drepturile lui exclusive personale sau cari sunt străine falimentului, sau cînd interesele falitului sunt opuse cu judecătorul sindic (art. 717 al. 2, 5 și 6 C. com.).

În ceea-ce privește acțiunile individuale ale creditorilor, legea le permite expres în anumite cazuri precum sunt cele prevăzute de art. 711, 720, 760, 762, 767, 768, 772, 773, 775 și 817, ca să exercite fără sindic acțiuni în justiție. Și jurisprudența și doctrina decid că sindicul în afară de aceste cazuri încetează tot-d'auna de a mai reprezenta pe creditorii atunci cînd există *contrarietate de interese între un creditor și masa falimentului*; sau *cînd sindicul refuză sau neglige a exercita acțiunile necesarii la conservarea sau apărarea patrimoniului falitului*; sau *cînd voește a-și valorifica un drept al său individual distinct de dreptul și interesul comun al creditorilor*. (Lyon-Caen, t. VII, No. 251;—Apel Genova, 17 Mai 1895: *Foro Italiano*, Rep. 1895, Voce Falim. 122 și 123;—Cas. Firenze, 20 Ianuar. 1898. *Diritto commerciale*, t. XVI, anul 1898, col. 397;—Cas. Torino, 20 August 1903. *Rivista di Dir. com. Industr. e maritim*, Vol. 1, p. 459 (1903) parte secunda).

Prin urmare, în afară de cazurile prevăzute de lege și cari dau dreptul a se exercita acțiuni individuale din partea creditorilor separat de sindic, rațiunea și equitatea admite aceste acțiuni și în alte cazuri, neputînd judecătorul să treacă peste aceste considerațiuni numai pentru cuvîntul că sindicul are singur calitatea de a reprezenta interesele și a vorbi în numele tuturor creditorilor.

Apoi cu atît mai mare cuvînt un creditor poate să intervîie numai, într'o judecată dintre sindic și o terță persoană, pentru ca alături cu cel d'întîi, care represintă masa creditorilor, să apere interesele masei credale alături cu dînsul, avînd tot interesul ca acea terță persoană să nu sustragă de la masă o cantitate de bunuri ce ar fi și în prejudiciul său. Principiul—, că fiind în judecată sindicul unui faliment, nu se poate admite intervenția unor singuri creditorii, fiind reprezentați prin însuși sindicul care prin acesta sunt puși și ei în cauză— nu este așa de absolut în cit să nu se admită intervenția, cînd creditorii au un interes individual și special al lor de a o face, și cari ar putea fi nedreptățiți prin modul cum s'ar trata cauza după cererea sindicului. N'ar fi nici equitabil, nici just, de a tăgădai în o atare ipotesă regulele de drept comun sancționate de art. 247 Cod civil și cari și găsesc

sprijinul și în alte dispozițiuni ale codicelui de comerț precum în art. 772, 773 și 775 Cod com. În adevăr, dacă în baza art. 772 creditorii pot să se opună la verificarea creanțelor și contestațiunile se resolvă în contradictor cu dinșii; dacă prin art. 773 creditorii chiar după închiderea procesului-verbal de verificare pot să atace declarațiunile și admiterile creanțelor deja prezentate; și dacă în fine prin art. 775 tribunalul se pronunță cu o singură sentință asupra tuturilor contestațiunilor în contradictor cu sindicul și cu creditorii; apoi nu s'ar vedea nici o rațiune de a exclude intervenția unor creditori în circumstanțe speciale, precum e în cazul judecat de Trib. Comercial Ilfov, prin hotărîrea ce adnotăm, fără *măcar* a cerceta tribunalul dacă creditorul era îndrituit să facă această intervenție din cauză că sindicul său n'ar putea sau n'ar vrea să apere bine interesele masei și deci și a acelui creditor intervenient. De ce să nu fie admis a'și uni forțele sale cu ale reprezentantului legal al falimentului, cu atît mai mult că nu se înfringe nici de cum principiul unității și exclusivității administrațiunii acordate organului legal al ființei juridice care se cheamă *masă credală*?

În sistemul procedurii noastre civile, care este aplicabilă în casurile de intervenție *ad adjudandum* (art. 1 C. com.), fiind că nu se prevede nimic în codicele de comerț, intervenția între 2 persoane cari se judecă este admisă în orice stare a procesului, atunci cînd el are un interes legitim, născut și actual (art. 247 Proc. civ.). Creditorul, dacă n'ar putea lucra *separat* în interesul masei, neavînd calitate, de ce însă să nu poată interveni alături cu reprezentantul ei legal spre a complecta apărarea în interesul comun al creditorilor din care și el face parte? Ce dispoziție din legea comercială oprește acest fel de intervenție?

Dar admitînd că în principiu creditorul n'ar putea interveni *ad adjudandum*, atunci cînd sindicul apără bine interesele masei credale; este însă incontestabil, — jursiprudența și doctrina a fost nevoită să o admită—că atunci cînd el nu face nici o apărare, sau face o apărare slabă, creditorii au dreptul individual să lucreze în justiție. Iată ce trebuie *măcar* cercetat de instanța căreia se presintă o cerere de intervenție. Scopul codicelui de comerț, nu a fost și nu poate fi de a opri intervenția creditorilor, ci de a păstra unitatea administrației falimentului, cea ce nu se jighește în cazul de intervenție pentru apărarea împreună cu sindicul a intereselor masei. Un principiu absolut ca cel pus de tribunal, ar putea fi vătămător intereselor masei, și în acest caz, o repetăm, equitatea și justiția ne spune că

trebuie să permitem intervenția creditorilor, ba chiar cum am arătat mai sus în circumstanțe excepționale chiar acțiune separată în locul sindicului care nu 'și face datoria.

Credem dar, că tribunalul, cel puțin trebuia să examineze cari sunt motivele intervențiunii, dacă adică ea nu este necesară față cu neputința sau nevoița sindicului de a apăra bine interesele masei, iar nu să respingă cererea pe motivul că falimentul are reprezentantul legal, singurul în drept să exercite acțiunile în interesul masei credale. O asemenea apreciere în fapt, ar fi scăpat censurei Înaltei Curți de casație.

Galați, 8 Septembrie 1904.

C. N. Toneanu

INFORMAȚIUNI

Anunțăm că, în numărul viitor, vom publica un important articol: «*Afacerea Maleanu și Afacerea Călugărișilor catolice*» datorit penei maestre a d-lui profesor I. Tanoviceanu.

Rugăm pe abonații noștri a' l citi, căci sperăm a găsi aprobarea tuturilor, în aceste palpitate chestiuni.

Bibliografii

Tratat de Drept Civil de d-l profesor D. Alexandresco. Partea I, vol. VIII conține *Convențiile matrimoniale* (34 coli tipar). Prețul 10 lei.

Dreptul civil Român în 3 vol. de d-l Profesor C. Nacu, cuprinde întreaga materie dreptului civil, Prețul fie căruși vol. 12 lei (3 vol. 36 lei).

Codeul comercial cu noua lege a falimentelor, adnotată și comentată de d-nii *Cesărescu & Dan*, însoțit de un **index alfabetic** complet. Prețul Lei 6.

Codeul de Comerț (vol. 1 600 pag. cuprinzînd Art. 1—60) comentat de d-l *M. A. Dimitrescu*, profesor la Școala superioară de comerț din București. Prețul 10 lei.

Gambla și acțiunea Gambială (5 fascicule apărute) de *Nic. M. Părvulescu*, magistrat și *C. St. Radianu*, avocat. Prețul fie cărei fascicule Lei 1.50.

Noua Lege a Timbrului adnotată de d-l *Cesărescu*, însoțita de un **index alfabetic** complet. Prețul 2 Lei.

LEGEA TIMBRULUI, completată cu toate modificările pînă la zi, adnotată cu jurisprudența formată asupra fie-cărui articol și cu diferite observațiuni, însoțită și de un **complet INDEX ALFABETIC**, de *Corneliu Botez*, judecător de ședință Trib. Botoșani. PREȚUL 3 LEI.

Micul Dicționar Juridic de termene, de d-l avocat *Const. Țicu-Ștefănescu*. Prețul Lei 3.

Laurent C. civ. 33 volume neusate. *Condițiuni avantajoase*.

Posedăm o colecție completă 8 vol. plus unul în limba franceză *Dr. Civil Alexandresco*.

Toate aceste cărți precum și alte diferite opere de Drept se găsesc de vînzare la *Redacția acestui ziar*, 5 Calea Rahovei 5, de unde se expediază la cerere *contra valoare*: mandat postal timbre sau ramburs. *Taxele postale privesc pe cumpărător*. Comandele se vor expedia pe adresa d-lui *Codreanu*, proprietarul ziarului *Curierul Judiciar*, la București.

Rugăm stărnitor pe abonații rămași în întîrziere cu plata abonamentelor să trimită sumele datorate prin mandat postal direct la administrația ziarului *Curierul Judiciar*, București.